Toekomstvisies van jonge architecten

Studenten van de TU Eindhoven kregen de opdracht een bibliotheek te ontwerpen die een centrale rol kan vervullen op de campus. *Daan Koch*, *Patricia van den Eertwegh* en *Dave van den Berg* werden uitgekozen om hun ontwerp te presenteren tijdens het symposium 'Het gebouw als denkbeeld' op 20 november jl. Hun ontwerpen hebben een aspect gemeen: zij staan niet alleen ten dienste van informatie, maar ook voor ontspanning en ontmoeting.

Het gebouw als denkbeeld

De Technische Universiteit Eindhoven participeert sinds enkele jaren in het project 'Het gebouw als denkbeeld' van de K.L.-Pollstichting (in samenwerking met NRC Handelsblad). In deze serie symposia wordt aandacht besteed aan verschillende aspecten van een type gebouw. Aan de orde kwamen onder andere 'De School', 'De Gevangenis', 'Het Museum' en het 'Paleis'. Dit jaar stond 'De Bibliotheek' centraal.

Parallel aan de voorbereiding van de symposia werken studenten bouwkunde in reguliere ontwerpprojecten aan een ontwerp voor het type gebouw dat in het symposium aan bod komt. Tijdens het symposium wordt een kleine tentoonstelling ingericht met geproduceerde maquettes en posters.

Drie studenten worden in de regel geselecteerd om tijdens het symposium een korte presentatie te verzorgen van hun werk. Dat gebeurt onder het motto 'tegengif': de opvattingen van de studenten moeten wat tegenwicht geven aan de opinies van de gevestigde namen tijdens het symposium. Als onderdeel van hun project hebben de studenten een essay over het onderwerp geschreven.

Voor 'De Bibliotheek' is de opdracht dicht bij huis gezocht: ontwerp een bibliotheek (in de ruime zin des woords) die een centrale rol kan vervullen op het terrein van de Technische Universiteit Eindhoven. Daan Koch, Patricia van den Eertwegh en Dave van den Berg werden uitgekozen om hun ontwerp te presenteren tijdens het symposium 'Het gebouw als denkbeeld'.

Een huis voor retraite en kennis

Daan Koch

Elk boek heeft meer dan recht op zijn bestaan. [...] Een cultuur is dan pas volledig wanneer zij uitentreuren beschikbaar is. Eén mens kan haar niet omvatten. Daarom is de bibliotheek uitgevonden.' Boudewijn Büch

De bibliotheek is vanaf het moment dat monniken hun collectie banden achter hun kloostermuren bijeenbrachten, geëvolueerd tot het instituut dat het nu is: een verzamelplaats van onze cultuur. Dat evolutieproces gaat onverminderd en in een steeds sneller tempo door, al is het niet zonder slag of stoot: de bibliotheek lijkt zich al enige jaren in een identiteitscrisis te bevinden. Is zij door internet en Google overbodig geworden? Hoewel de bibliotheek deze crisis te boven zal komen, zal zij door een scala van maatschappelijke en technologische ontwikkelingen een drastisch andere gedaante aannemen.

De verhouding tussen boeken en digitale informatiebronnen zal radicaal opschuiven richting digitaal. In de biblio-

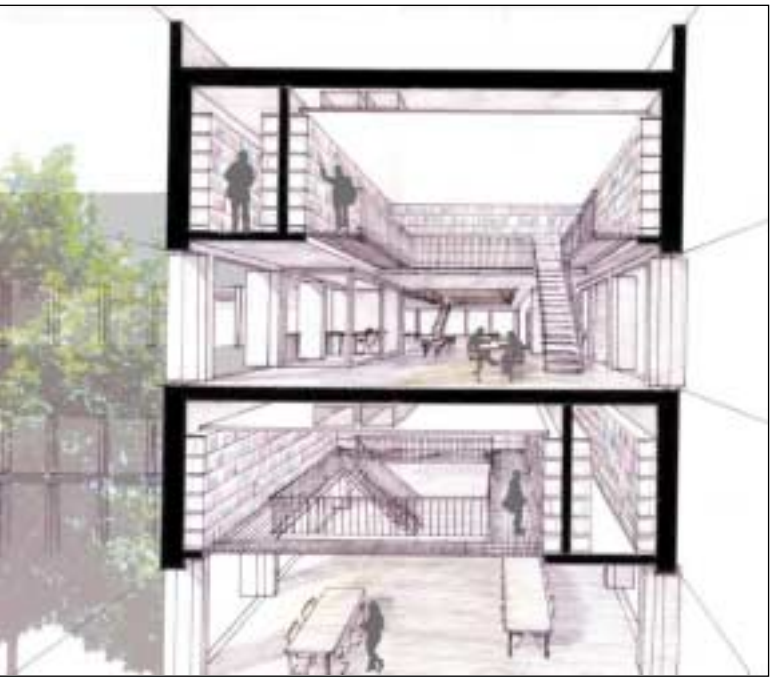

theek vind je straks meer werkplekken om die digitale informatiebronnen te raadplegen. De boekenverzameling blijft in beperkte mate bestaan, maar dan wel in een andere 'setting'; zij kan door de techniek ook beter ontsloten worden. De bibliotheek als plek waar je snel een boek opzoekt, vindt en mee naar huis neemt, zal echter verdwijnen. Dit kan immers ook thuis vanachter de eigen pc.

Het sneller en beter ontsluiten van betrouwbare kennis wordt een voorname taak van de bibliotheek van morgen. Zij dient hier continu op in te spelen om als instelling te blijven bestaan. Zo biedt zij betrouwbare up-to-date zoekfuncties en speciale licenties voor exclusieve digitale documenten aan; ook attendeert zij gebruikers steeds sneller op nieuwe informatie.

Internet zal, indien het dat nog niet is, een steeds wezenlijker onderdeel zijn binnen de informatieverstrekking van onze maatschappij. Door de enorme data-explosie vragen gebruikers echter om betrouwbare informatie en ook nog in beperkte mate naar informatie die (nog) niet gedigitaliseerd is. De (wetenschappelijke) bibliotheek kan daarmee in een aangepaste vorm de meest voorname verzamelplaats van exclusieve en betrouwbare informatie blijven.

Deze nieuwe *instantie* zal een plek zijn waar je enige tijd kunt verblijven om de juiste, zo niet de beste informatie te vinden die er is. Het gebouw dat deze instantie huisvest biedt daarom de mogelijkheid om hier te 'verblijven'. Aangezien je hier voor langere tijd kan verpozen, kun je er ook eten en drinken. Je kunt er bovendien met een boek of laptop in de aangrenzende tuin zitten. Verder kun je er vrienden uitnodigen. Ja, het is zelfs mogelijk er een privé-cel te huren, waarin je enkele dagen kunt overnachten. Anders gezegd, je gaat hier als het ware in retraite.
Het klinkt paradoxaal, maar de bibliotheek van morgen heeft veel weg van de bibliotheek zoals zij eeuwen geleden in het leven werd geroepen: als een klooster met zijn librije, als een plek van geestelijke verrijking. In deze 'bibliotheek' aanbidt men echter geen god, men aanbidt er kennis. De bibliotheek van morgen zal een *huis* van kennis zijn.

'De beste bibliotheek, zoals ik mij die voorstel, is een boekenkast waarin ik kan wonen.' Boudewijn Büch ■ –>

De verschillende programmaonderdelen zijn verticaal geordend aan de hand van de tijd die men in het gebouw doorbrengt. Hoe langer je in het gebouw verblijft, hoe hoger de verdieping waarop je je zult bevinden.
Beneden is er enkel vluchtig verkeer. Op de eerste verdieping bevindt zich de mensa, een expositieruimte en een boekwinkel voor verblijf van ongeveer een uur.
Bovenin bevinden zich de boeken en de kantoren van de bibliothecarissen, die het langst in de bibliotheek verblijven.

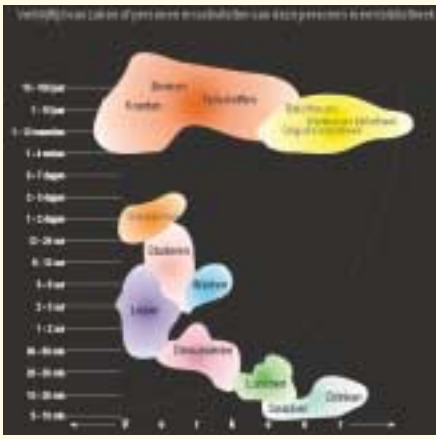

Door deze ruimteorganisatie ontstaat er in de bovenste studieruimten een bijna vanzelfsprekende stilte en contentratie. Er bevinden zich enkel mensen die serieus en lang op zoek en bezig zijn met kennis. Op dit niveau kun je ook overnachten, en hier kom je soms de bibliothecaris tegen.

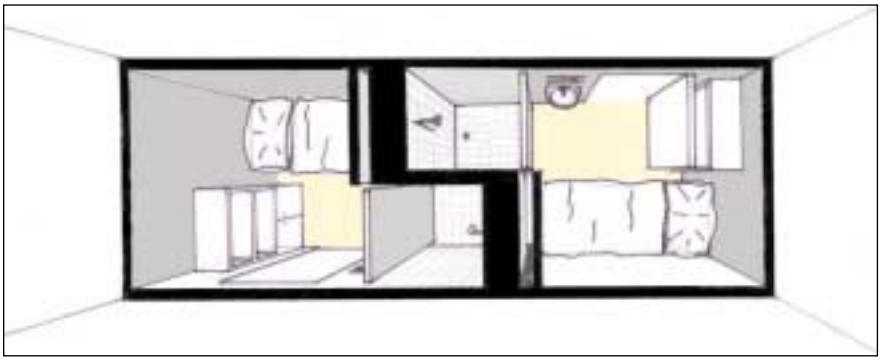

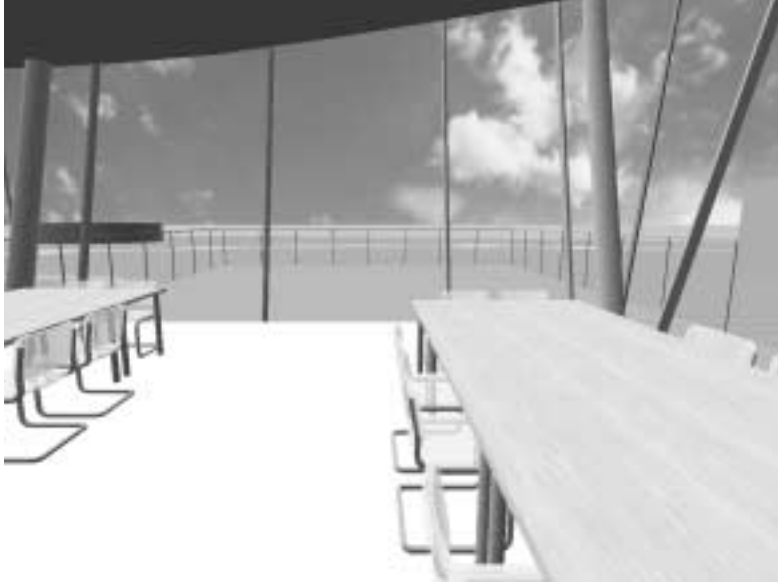

All-in-one (info)centre

Patricia van den Eertwegh

De bibliotheek ontwikkelt zich van een gebouw met boeken tot een gebouw met een groot aantal faciliteiten die de bezoekers voorzien van informatie, in welke vorm dan ook (papier en digitaal). Werkplekken en studieruimten zullen in grote hoeveelheden beschikbaar zijn. Om echter een gehele dag in de bibliotheek te kunnen blijven, zijn er voor de gebruikers rust-, ontspanning- en ontmoetingsplekken. Het bibliotheekgebouw zal dus allerlei voorzieningen en nevenactiviteiten kennen, zoals expositieruimten, auditoria, project- en vergaderruimten, winkels, loungebar en kantine. De bibliotheek zal haar openingstijden verruimen, waarbij zij misschien alleen nog in de nachtelijke uren haar deuren heeft gesloten.

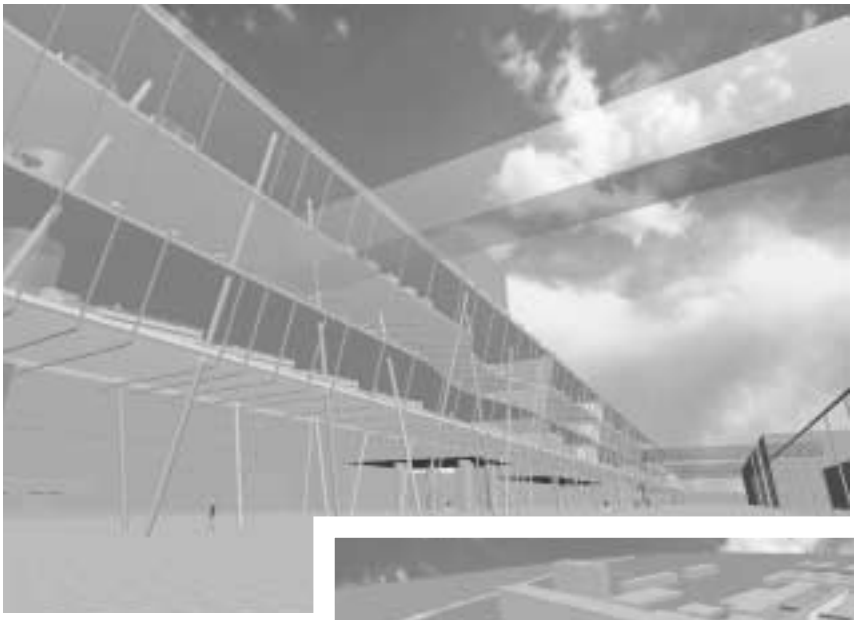

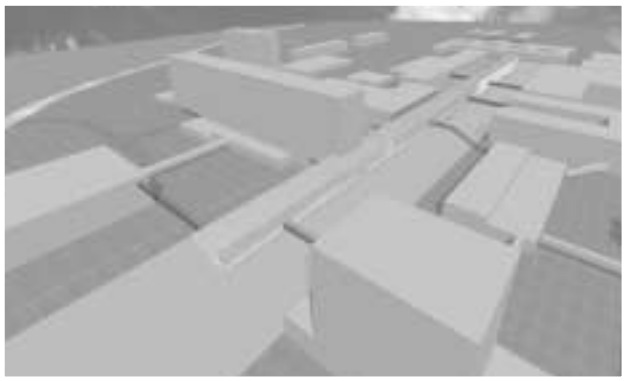

Deze bibliotheek vormt daarmee een centraal punt van studie en van de universiteit zelf. Zij is het kloppend hart van de universiteit, een *all-in-one (info)centre*.
Het gebouw van de bibliotheek dient dan ook in het hart van de campus van de Technische Universiteit Eindhoven komen te staan. De locatie voor de bibliotheek is de 'De rode loper', waar in een eerder masterplan een breed voetgangersgebied was gepland. Aan deze rode loper zijn de belangrijkste faculteiten van de TU gelegen, die alle een verbinding krijgen met het centrale punt, de bibliotheek, van de campus.
Om het beeld van deze mooie, brede locatie te behouden mogen de zichtlijnen op het maaiveldniveau niet geblokkeerd worden. Mede hierdoor bevindt het bibliotheekgebouw zich acht meter boven het maaiveld. Voor een goede verbinding tussen de verschillende faculteitsgebouwen en het Centrum zal een nieuw loopbruggenstelsel het bestaande vervangen.
De plaatsing van de kolommen die het gebouw dragen speelt een belangrijke rol. Door de kolommen schuin te plaatsen wordt getracht een uitnodigend gebaar te maken. Zo zullen wandelaars er sneller tussendoor lopen dan wanneer de kolommen recht achter elkaar geplaatst zijn (ze geven dan een soort van scheidingslijn aan).
De vorm van het gebouw in doorsnede is gekozen om het contact tussen de mensen op de loper op maaiveldniveau en de mensen die zich in de verhoogde loper (het gebouw zelf) bevinden te bevorderen. De interactie die daar tussen beide groepen plaatsvindt door de gevels schuin te plaatsen is belangrijk. Hierdoor ontstaat onder het gebouw een interessante ruimte die niet duidelijk gedefinieerd is, en binnen het gebouw een duidelijke connectie met de loper daaronder.
Het gebouw heeft een lengte van ruim 400 meter, en een breedte van 13 meter. Deze zal plaats bieden aan een zeer ruim opgezet restaurant met expostie en tentoonstellingsruimten op de middelste verdieping, en 12 kilometer aan boeken, ruim 1000 werkplekken en studieruimten verspreid over de bovenste en onderste verdiepingen van het gebouw. ■

Mammalia

Dave van den Berg

Mammalia is het Griekse woord voor zoogdier, warm en roodbloedig. Door middel van zijn hart wordt het bloed naar de overige vitale organen van zijn lichaam gepompt.
Het bibliotheekgebouw is een soortgelijk orgaan. Vanaf de rode loper, de aorta van de campus, wordt de bezoeker naar Mammalia toe getrokken door zijn afwijkende bouwgrens, die zich over 'de rode loper' – een breed voetgangersgebied tussen de belangrijkste faculteiten van de campus van de TU Eindhoven – heen strekt.

Mammalia als volume sluit naadloos aan op de rest van de lamelvormige gebouwen op de campus en bestaat uit een slank rood betonnen kader. Dat wordt gedragen door een glazen plint. Dit kader wordt gesloten door een glazen gevel die kozijnloos is uitgevoerd met rood gecoate spiderglass elementen die voorzien zijn van de tekst 'bibliotheek'.
Als je je in een van de omliggende organen bevindt, voel je je al gauw aangetrokken door de afwijkende rode loopbruggen waardoor het bloed naar het hart lijkt te stromen.
Het loopbrugniveau is ingericht als expositieruimte en heeft een enorme ruimtelijke kwaliteit door zijn hoogte. Deze ruimte heeft als hoofdfunctie 'ontmoeting' en is uitgerust met een restaurant, want waar eten is, zijn studenten. Op een mooie zomerdag is het mogelijk gebruik te maken van het terras. Dit terras is gelegen boven op het boekenlandschap, waarbij men via grote beloopbare dak-

lichten contact met de boeken een verdieping lager heeft.
Mammalia wordt gedragen door een glazen plint, die eindigt in een slanke betonnen lijn. Deze lijn wordt gedragen door kolommen, die uit de gevel zijn geplaatst waardoor ze de glazen plint niet onderbreken. Binnen deze glazen plint ligt een uitgestrekt boekenlandschap heeft aangenomen. Vanaf straatniveau is deze ruimte ook toegankelijk.

De ingang bevindt zich onder het overstek van mammalia. Bij binnenkomst loop je links het boekenlandschap binnen. Aan je rechterhand liggen de personeelsruimten met glazen scheidingswanden, waardoor het personeel een oogje in het zeil kan houden.

Dit boekenlandschap is als een supermarkt waar zich alles op één verdieping bevindt. Het boekenlandschap wordt onderbroken door twee patio's die met groen zijn ingericht en de uitgestrekte boekhal leefbaar maken. Bij mooi weer worden de puien open gezet, waardoor binnen en buiten in elkaar overlopen.

Heb je een boek gevonden, dan loop je naar de kassa om het boek te lenen. Aangezien elke faculteit zijn eigen kassa heeft, zal bij drukte het uitlenen niet veel tijd kosten.

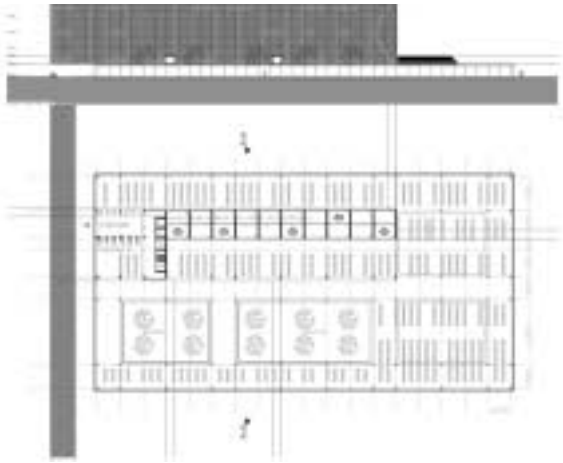

We verlaten het boekenlandschap en gaan via de verticale ontsluiting, die is uitgevoerd met twee liften en een trappenhuis, naar een van de bovenliggende verdiepingen waar je je terug kan trekken in de skyboxen. Deze skyboxen zijn *random* gestapeld als boeken in een boekkast. Ze zijn ingericht als een woonkamer en uitstekend geschikt om in te studeren of in te vergaderen.
Links naast de skyboxen liggen vrije werkruimten. Hier kan je gebruik maken van de werkstations waarmee je toegang hebt tot het net. Deze ruimte is vergelijkbaar met die van vertigo met in het midden vergaderzalen waar het mogelijk is omvangrijke projecten als de bibliotheek te evalueren. ■

Productie: Ronald de Nijs